

UTRECHT
CENTER FOR
ENTREPRENEURSHIP

Verslag DenkkrachtCentrale

17 maart 2018

Utrecht Centre for Entrepreneurship

Ondernemerschapsonderwijs

**DENK
KRACHT
UTRECHT**

Denkkrachtcentrale voor Utrecht Centre for Entrepreneurship

In een interview met Trouw (27 maart 2018) naar aanleiding van zijn afscheid zegt rector magnificus van de Universiteit Utrecht Bert van der Zwaan: “Een universiteit kan niet meer een ivoren toren zijn. We moeten van een instituut waar excellentie de maatstaf was naar iets wat ik een civic university noem, een universiteit die deelt met haar omgeving.”¹ De uitspraak sluit aan bij het Strategisch Plan (2016-2020) van de Universiteit Utrecht.

Het Strategisch Plan stelt dat de UU studenten zou moeten opleiden die, naast stevige vakkennis, ook beschikken over “vaardigheden om over de grenzen van vakgebieden en culturen samen te werken.”² Dit zou vragen om leiderschap, ondernemerschap en het vermogen om te blijven leren.³ Met de daaruit voortvloeiende, voor de meeste medewerkers en studenten nog volledig raadselachtige, doelstelling voor 2020: **10% van de studenten volgt ondernemerschapsonderwijs in tegenstelling tot de 6,9% die dat deed in collegejaar 2014-2015.**⁴ Raadselachtig in die zin dat de definitie van ondernemerschapsonderwijs, de invoer van ondernemerschapsonderwijs en de consequenties van dit percentage voor het huidige onderwijs, voor sommigen nogal vaag en een ver van hun bed show lijkt. Het bereiken van een dergelijke doelstelling is vaak makkelijker gezegd dan gedaan.

Om deze doelstelling(en) te bereiken is onder andere het Utrecht Centre for Entrepreneurship ingezet. Dit centrum ondersteunt studenten bij hun ambities op het gebied van ondernemerschap, faciliteert cursussen op het gebied van ondernemerschap en biedt faculteiten en organisaties advies, cursussen, workshops en onderzoek over ondernemerschap⁵. UtrechtCE is hét centrum voor alle activiteiten binnen de UU die te maken hebben met ondernemerschap.

Op 17 maart 2018 troffen Denkkracht Utrecht en het UtrechtCE elkaar tijdens een dag die in het teken stond van het bevorderen van het ondernemerschapsonderwijs binnen de Universiteit Utrecht.

Wat is Denkkracht Utrecht?

Denkkracht Utrecht is een netwerk van 25 young professionals dat oplossingen en nieuwe denkrichtingen wil realiseren voor maatschappelijke, bestuurlijke en organisatorische vraagstukken door de denkkracht van deze young professionals te mobiliseren. Deze groep, bijna allemaal alumni van de UU, wil blijven leren door over de grenzen van het eigen vakgebied te kijken, en vooral samen met anderen een bijdrage leveren aan het oplossen van vraagstukken.

¹ Trouw, 27 maart 2018

² *Strategisch Plan Universiteit Utrecht 2016-2020*, p 14.

³ *Strategisch Plan 2016-2020*, p 14.

⁴ *Ibidem.*, p 18

⁵ 18-4-2018:

Gedurende een DenkkraachtCentrale, DKC, is samen met het UtrechtCE nagedacht over ondernemerschap in het wetenschappelijk onderwijs. Een DKC is een dag waarop de deelnemers van Denkkraacht Utrecht aan de hand van diverse brainstormsessies aan de slag gaan met een vraagstuk wat resulteert in een aantal pitches met oplossingen voor de opdrachtgever. Op de tweede DKC van het denkkraachtjaar, is nagedacht over de volgende vraag: **Hoe kunnen we ondernemerschap in het core-curriculum van zoveel mogelijk UU-opleidingen verweven?**

Van Koninklijk Paleis naar Start-up – de ochtend

We begonnen de dag in de vertrekken van het oude paleis van Koning Lodewijk Napoleon: de huidige universiteitsbibliotheek in de binnenstad van Utrecht.

Jelle Kok, programmamanager van het UtrechtCE, en Yvette Baggen, postdoc. Onderwijswetenschappen UU, vertelden meer over het UtrechtCE en gaven een inleiding op het vraagstuk. In hun presentatie lieten zij de deelnemers onder andere het verschil zien tussen de beroepsmatige definitie van ondernemerschap en de gedragsgerichte definitie. Waar de eerste gericht is op het starten en managen van een eigen bedrijf ligt bij de tweede de focus op ondernemerschap als een proces van waardecreatie door vernieuwing. De nadruk kwam tijdens de DKC dan ook te liggen op ondernemerschap als breed begrip. Ondernemerschap als een manier van denken en doen, een manier om problemen op te lossen en waarde te creëren.

Nadat Jelle en Yvette het vraagstuk uiteen hadden gezet, gingen de deelnemers aan de slag. In vijf groepen werden de deelnemers in zes brainstormrondes uitgedaagd om zo breed mogelijk over het onderwerp en eventuele oplossingen na te denken.

Aan het einde van deze ochtend presenteerde iedere groep zijn beste ideeën aan de opdrachtgever. De opdrachtgever selecteerde tijdens de lunch de tien ideeën waarin zij de grootste potentie zagen.

Een aantal ideeën waren bijvoorbeeld:

- Een universiteitsbreed thema voor ieder collegejaar waaraan docenten en studenten hun onderwijs of onderzoek kunnen ophangen;
- intensieve begeleiding van studenten gericht op niet alleen hun latere loopbaan maar ook op de ontwikkeling van ondernemerskwaliteiten gedurende hun studie;
- een uitwisseling met het bedrijfsleven binnen een cursus: zo zou bijvoorbeeld een ondernemer een aantal van de hoorcolleges van bepaalde cursussen kunnen overnemen;
- 'De Gladde Jongens': een netwerk van ondernemers die gastcolleges komen geven aan de universiteit;
- het incorporeren van een verplichte begroting en marktverkenning binnen de scriptie.

Na de goed verzorgde lunch is ieder groepje verder gegaan met een van de door de opdrachtgever geselecteerde ideeën. De groepjes hebben in deze tweede brainstormronde een aantal sub-aspecten meegekregen waar ze rekening mee konden houden. Bijvoorbeeld de doelgroep: wanneer zouden studenten tevreden zijn met dit idee? Of meer praktisch: hoe wordt jullie idee straks getoetst en hoe krijgen studenten hier hun studiepunten voor? Aan het einde van ronde waren er, op grote lijnen, uitgewerkte ideeën.

Verandering van spijs doet eten - Holland Startup

's Middags hebben we onze plannen meegenomen naar Holland Startup waar we van ondernemer Maurice Bakker een razendsnelle *elevator pitch* workshop kregen om de ideeën die we in de ochtend hadden geformuleerd zo goed mogelijk aan de opdrachtgever te kunnen presenteren. In het prachtige pand aan de Maliebaan werden de Denkkraachtdeelnemers in korte tijd klaargestoomd voor het geven van een pitch voor een vijfköppige jury: Jelle Kok (UtrechtCE), Yvette Baggen (UU/UtrechtCE), prof. dr. Erik Stam (Hoogleraar Strategie, organisatie en ondernemerschap – UU), prof. dr. Jan van Tartwijk (Hoogleraar Onderwijskunde – UU) en Maurice Bakker (co-founder Holland Startup).

Waar de deelnemers 's ochtends met gemak kwamen tot enorm veel creatieve oplossingen, bleek het nog knap lastig het idee vast te houden en te vatten in een korte pitch. Nadat er door de groepjes, onder de bezielende leiding van Maurice, hard gewerkt was aan de pitches was men klaar voor de pitch in de kroeg onderin het pand van Holland Startup. De gepitchte ideeën zijn uitgewerkt op de volgende pagina's.

Na de pitches en vragen van de jury was er tijd om onder het genot van een borrel na te praten over de geslaagde dag.

Onder professoren - de pitches

Er werd aan het einde van de dag door vijf groepen gepitcht. Uitgangspunt van deze pitches was de vraag: **Hoe kunnen we ondernemerschap in het core-curriculum van zoveel mogelijk UU-opleidingen verweven?**

Pitch groep 1: Jochem, Alise, Remco, Lidewij, Loes

3 fases van ondernemerschap

Studenten ervaren een kennisgat tussen studie en werk. Daarom moeten studenten op jonge leeftijd meer ervaring op doen op het gebied van ondernemerschap. Groep 1 stelt een drie stappen plan voor. Het opdoen van kennis over ondernemerschap tijdens de studie wordt onderverdeeld in drie fases. 1) motivatie en inspiratie, 2) leren, 3) activeren. Tijdens de eerste fase moeten studenten geïnspireerd en gemotiveerd raken om wat te leren over ondernemerschapsvaardigheden. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door een college van een gastspreker. Voor de studenten die gemotiveerd en geïnspireerd zijn geraakt is er fase twee. Tijdens deze fase kunnen studenten leren welke vaardigheden ze nodig hebben in het werkveld en hoe ondernemerschap werkt. Voor de studenten die nog steeds enthousiast zijn, is er fase 3. In deze fase kunnen studenten problemen aandragen die interdisciplinair opgelost kunnen worden. Hiervoor kunnen ondernemingen worden opgericht die tegen elkaar kunnen strijden in een battle of concept.

Pitch groep 2; Johan, Celine, Erik, Elbrich, Arthur

LINT module academic professionals

Voor meer aandacht voor ondernemersvaardigheden in het hoger onderwijs hoeft niet perse het wiel opnieuw uitgevonden te worden, maar kan er gebruik gemaakt worden van bestaande onderdelen van curricula. Net zoals er aandacht moet komen voor de kwaliteiten die een student al heeft, moet er ook binnen het onderwijsprogramma worden gekeken naar welke onderdelen we kunnen versterken. Een voorbeeld hiervan is de LINT module academic professionals. In deze module kunnen studenten zelf nadenken over welke kwaliteiten, zoals ondernemerskwaliteiten, de studenten al beschikken. Dit kan gedaan worden door studenten al in hun eerste jaar een proefsolicitering te laten doen om de studenten zo te laten merken welke eisen een werkgever stelt aan een werknemer en welke vaardigheden de student behoort te ontwikkelen tijdens zijn of haar studie. Daarnaast is het ook een idee om studenten een ondernemersvaardighedenportfolio te laten aanleggen vanaf jaar 1 om zo meer aandacht te genereren voor deze kwaliteiten. Dus: 'strik het lint om de student en lever hem af als een cadeau'.

Pitch groep 3: Sterre, Idwer, Emma, Coenraad, Maurits

De student/docent als eigen onderneming

Op dit moment volgen studenten een vast programma aan vakken en halen hun diploma als ze aan alle eisen van het examenprogramma hebben voldaan. Dit stimuleert niet dat studenten creatief zijn, zelfstandig keuzes maken en initiatief nemen; vaardigheden die cruciaal zijn als het gaat om ondernemerschap. We zouden juist willen dat studenten zichzelf zien als hun eerste eigen onderneming en de studie gericht wordt op de ondernemende docent. Dit kan bewerkstelligd worden door een 'shop-periode' in te stellen, waarin docenten hun passie pitchten en vertellen welke vakken ze graag zouden willen geven. Studenten gaan langs docenten en kiezen dan welke vakken ze willen volgen in het komende studiejaar. Hier kan ook ruimte worden gegeven aan studenten om hun eigen vak vorm te geven (samen met een docent). Het niveau van studenten zal aan het eind van elk jaar getest worden door middel van een proef van bekwaamheid die elk jaar van een hoger niveau zal zijn.

Pitch groep 4: Eva, Karin, Christel, Thijs, Lies

Actie-onderzoek

Ondernemerschap is impact hebben en de wereld veranderen. Op dit moment is een stage de enige plek in het curriculum waar een student kan voelen dat hij of zij iets kan bijdragen aan de maatschappij. De oplossing voor het creëren van aandacht voor ondernemerschap binnen het hoger onderwijs is het implementeren van Actie-onderzoek. Actie-onderzoek is het doen van normaal onderzoek plus een element waarin de student moet bedenken hoe de resultaten van het onderzoek geïmplementeerd kunnen worden. Daarnaast moet er worden gefocust op hoe een student kan aansluiten bij de doelgroep en moet de student leren reflecteren samen met de

doelgroep. De docent kan hierin een belangrijke rol spelen door in gesprek te gaan met de student en te vragen naar de ontwikkelingen van de student en van het actie-onderzoek. In werkgroepen en in colleges kan er daarnaast ook aandacht gegeven worden aan ondernemerschap door elke keer de student te prikkelen met de vraag hoe de student de betreffende leerstof zou kunnen toepassen in de praktijk. De studenten moeten geprikkeld worden na te denken over de praktijk.

Pitch groep 5: Anton, Jules, Daniëlle, Tria, Anne

Ondernemerschapsmotivatie

Ondernemerschap bestaat uit drie dingen: initiatief, verantwoordelijkheid nemen en creativiteit. Ondernemerschap is de schakel tussen motivatie en resultaat. VWO-studenten die op de universiteit starten zitten vol met intrinsieke motivatie. Tijdens het eerste collegejaar maakt deze intrinsieke motivatie steeds meer plaats voor extrinsieke motivatie. Het is belangrijk dat de student zijn of haar intrinsieke motivatie weer terug krijgt. Dit kan gedaan worden door een eerste college te geven waarin studenten de vragen gesteld worden: 'Waarom ben je hier?', 'Wat wil je bereiken?'. Daarnaast stellen we een kort vak van drie weken voor waarin een student aan de slag gaat met een coach om een antwoord te vinden op de vraag wat de student wil bereiken en op zoek te gaan naar zijn of haar intrinsieke motivatie. Een student kan zo bijvoorbeeld geprikkeld worden om na te denken over welke alumnus een leuke baan heeft en gestimuleerd worden contact te zoeken met deze alumnus om te vragen hoe deze persoon hier gekomen is. Dit vak kan getest worden door eerst een pilot te draaien met studenten bij een studie die bekend staat om een hoge uitval en na een jaar te kijken of de uitval minder is geworden. Immers: 'een goed begin is het halve werk'.

Links

Artikel UU-Intranet door UtrechtCE: <https://intranet.uu.nl/actueel/nieuws/denkkrahtcentrale-over-ondernemerschapsonderwijs>

Nieuwsbericht op site Denkkracht Utrecht: <http://www.denkkrahtutrecht.nl/utrecht-centre-for-entrepreneurship/>

Holland Startup: <https://www.hollandstartup.com/>

Op social media:

Instagram DKU: <https://www.instagram.com/denkkrahtutrecht/>

Twitter DKU: <https://twitter.com/Denkkraht030>

Twitter UtrechtCE: <https://twitter.com/UtrechtCE>

LinkedIn DKU: <https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6381421925557628928>